

довища це невід’ємна частина загальної цілісності та гармонійного почуття людиною світу.

Таким чином, лісопарковий ландшафт – це різновид культурного ландшафту, важливий елемент містобудівної структури міста, створений природою та людиною. Він являє собою певний елемент в рекреаційній структурі міста, що поєднує рослинність, елементи благоустрою, інженерні і обслуговуючі споруди та створює сприятливу обстановку для відпочинку.

На сьогоднішній день територія лісопаркових зон великих міст вже має свою затишну чарівність і душевну естетику. Зонування вже склалося. Склалися і звички городян з проведення тут свого дозвілля. Але рекреаційні ресурси мають певні запаси, тобто мають певний рівень вичерпності, який теоретично визначається порогом навантаження. Вище цього порогу ресурси або істотно змінюються в сторону меншої привабливості, або природні багатства остаточно деградують. Надмірна експлуатація ресурсів часто призводить до їх знищення: від витогування ущільнюються ґрунти, змінюється гідрологічний режим, зникають рослинні асоціації, забруднюється побутовими відходами природне середовище. Нормативи рекреаційного навантаження обумовлені природними умовами рекреаційних територій, дотримання яких та певне відношення до середовища забезпечує рівновагу природних екосистем в залежності від інтенсивності впливу і режиму їх використання.

Таким чином, рекреаційна діяльність, зорієнтована, в першу чергу, на рекреаційні потреби населення, виступає як елемент соціального балансування народногосподарського комплексу. В той же час, рекреаційні потреби розглядаються як динамічна, керована і одна із найбільш важливих категорій, оскільки вони є частиною і умовою реалізації програми гармонійного розвитку особистості та її соціально-біологічного відтворення.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАБЕРЕЖНИХ РІЧОК В СТРУКТУРАХ ВЕЛИКИХ ТА НАЙБІЛЬШИХ МІСТ

Гончаренко В.В.

Науковий керівник – Мартишова Л.С., канд. архіт., доцент

Сучасні темпи розвитку світу вимагають швидких і правильних дій в кожній сфері життєдіяльності людини. Але часто поспішні рішення, продиктовані одномоментними потребами сьогодення призводять до появи проблем, які згодом стають глобальними. Однією з найактуальніших світових проблем сьогодні є екологія. Зміна клімату,

знищення екосистеми, забруднення водних та земельних ресурсів та насичення повітря хімічними речовинами створює негативний вплив на організм людини. Найбільше ця проблема стосується великих та найбільших міст, де рівень забруднення екосистеми дуже високий, а відсутність достатньої кількості рекреаційних зон зумовлює погіршення не тільки фізичного, а й психологічного стану їх мешканців. Окрім цього через швидкий ритм життя та інформаційне перевантаження жителі мегаполісів мають особливо підвищену потребу в якісному відпочинку та відновленні сил та енергії. Найбільш ефективним засобом реабілітації фізичного та психологічного стану людини є природне середовище.

Ландшафтна складова природного середовища є не тільки екологічною основою і домінантою будь-якого міста, а містобудівним композиційним каркасом та «ковтком» свіжого та прохолодного повітря із зеленої периферійної зони, що оперізує місто. Так звані «зелені клини» і «зелений каркас» міста, це ні що інше як русла річок, території незручні для забудови зі складним рельєфом, крутосхили, зони унікальних ландшафтів тощо. Сучасні прирічкові території – це набережні, житлові квартали і громадські простори, рекреаційні території для відпочинку та публічні простори різного типу, які утворюють складні міські системи. Прирічкові заплавні території малих річок не завжди стають відмінною рисою міста, так як їх вплив на місто значно слабше великих, таким чином, береги малих річок найчастіше залишаються не освоєні чи не упорядковані, або зіпсовані промисловістю, людською байдужістю чи державним недбальством.

Історія виникнення і розвитку багатьох міст світу нерозривно пов'язана з водними просторами річок і прирічковими територіями, формування структури яких обумовлено просторовою композицією, ландшафтно-містобудівним середовищем і роллю природної домінанти міста. Безліч міст, виникли в долинах річок, що були важливими містобудівними складовими розвитку міста – в просторовій організації міст домінувала ріка, яка була основним засобом комунікації. Прирічкові території розглядались у більшості випадків як малоприсадибні території для будівництва через сезонне затоплення, важку доступність чи взагалі були периферійними зонами міста. Промисловість, що з'явилась ще на початку XIX століття вимагала щільної виробничої забудови прирічкових територій за суто господарським призначенням без урахування санітарної зони річки чи її естетичної привабливості. В процесі розвитку місто розширювалось і поглинало ці простори, що були зайняті промисловістю. Сучасні потреби та умови дуже швидко змінюються, тому ці території виявилися в межах історичних центрів

міст, особливо на берегах річок, де найчастіше розміщувалося виробництво. Проблема стає гострішою через нераціональне використання природних ресурсів прибережних зон, адже «існування» в цих зонах промислових, виробничих та технічних об'єктів і споруд не дозволяє ефективно реалізовувати рекреаційну функцію прирічкових територій та створювати сучасні ансамблі набережних.

Однак у ХХ столітті відбулося масштабне переосмислення вимог до функціональної насиченості прирічкових територій, усвідомлення переваг і їх особливостей. Вже звична роль невикористаного територіального міського резерву змінилася інтенсивним її освоєнням як міського громадського простору, який, в свою чергу, став розглядатись як місце соціальної активності міста, з формуванням архітектурно-значущих об'єктів.

Сучасне середовище багатьох великих та найбільших міст характеризується порушенням рівноваги між природними і штучними елементами міського простору через стихійну урбанізацію, гіпертрофоване зростання міст та глобальну технізацію. Через штучне змінення та забруднення берегової лінії, втрачається унікальність ландшафту, який вже неможливо відновити, зникають найефектніші та найпривабливіші в природному (екологічному), психологічному, естетичному, композиційному, просторовому та ін. сенсі території. Окрім цього, такі необдумані дії призводять до порушень річкових систем, змін в екосистемі та порушення природних процесів загалом.

Зарубіжний досвід показує підвищену увагу до організації просторів міста в колишніх промислових зонах, де здійснюються масштабні екологічні та містобудівні програми реновації та реконструкції природного середовища. Особлива увага приділяється набережним територіям колишніх промислових районів в зонах унікальних ландшафтів (горбиста місцевість, наявність акваторії, специфічна рослинність, особливий мікроклімат і ін.).

ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЗАСТОСУВАННЯ СТИЛЮ ШАЛЕ В СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСАХ

Бондар К.М.

Науковий керівник – Жмурко Ю.В., канд. архіт., доцент

Актуальність дослідження обумовлена соціальною потребою міського населення в проведенні активного оздоровчого дозвілля з метою оздоровлення та емоційного розвантаження. Поява нових видів туризму та відпочинку потребує організації рекреаційних комплексів з новим функціональним та естетичним забезпеченням, якому не відпові-